

Forvaltning av verneområder og rammer for verneområdestyrene

Terje Qvam, seksjonsleder

Organisasjonsdiagrammet viser en oversikt over avdelinger, seksjoner og enheter (ciplede linje). Miljødirektoratet. Seksjonene med orange linje i bunnen har ansatte i flere byer.

Norges miljømål - resultatområder

1. Naturmangfold

2. Kulturminner og kulturmiljø

3. Friluftsliv

4. Forurensning

5. Klima

6. Polarområdene

1. Naturmangfold

Miljømål 1.1

Status: *Ikke mulig å beregne* Utvikling: *Ikke mulig å beregne*

Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Statusen i norske økosystemer er middels god, med unntak av hav og fjell som har god status.

Miljømål 1.2

Status ●●●●● Utvikling: *Ikke mulig å beregne*

Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres

Tilstanden og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper er sprikende, men generelt ikke god nok til at målet nås.

Miljømål 1.3

Status ●●●●● Utvikling ↘ — ↗

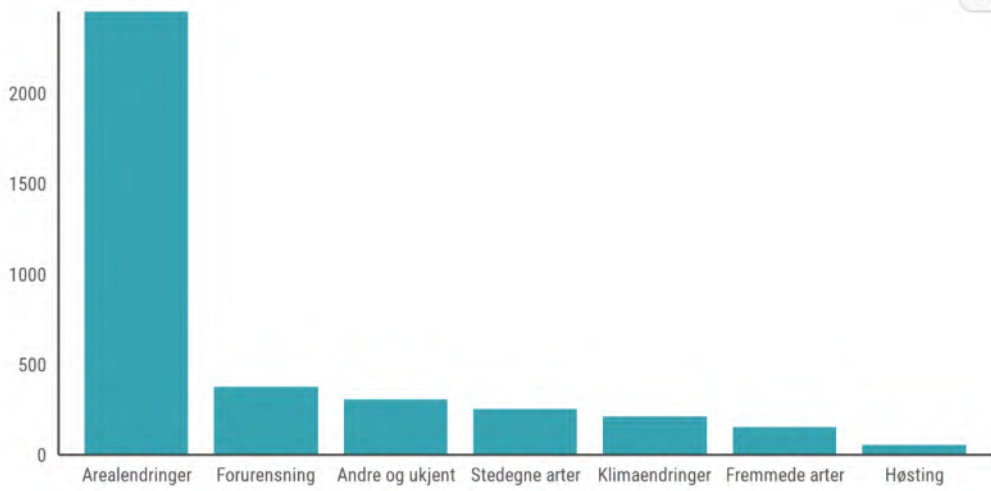
Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Målet kan nås, men progresjonen for vern av skog og hav- og kyst er lav

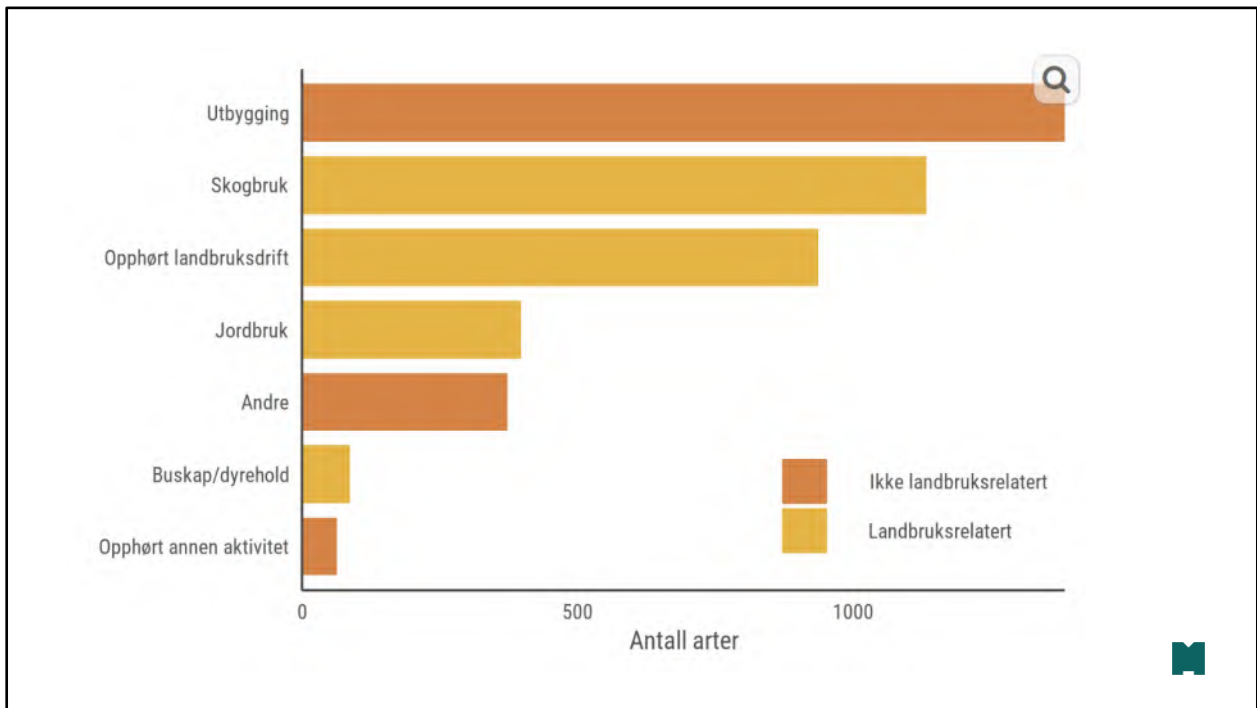
Rohkunborri nasjonalpark foto: Asgeir Blixgård

Antall arter

Artsdatabanken

Miljødirektoratet

1900

1940

1988

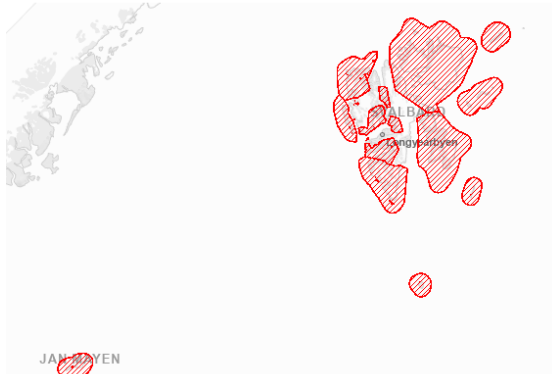
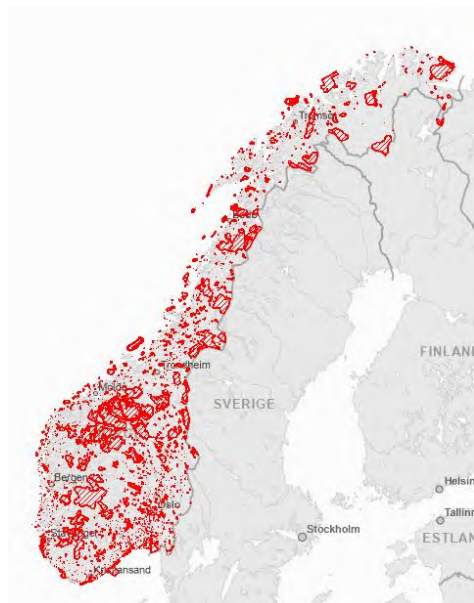

2018

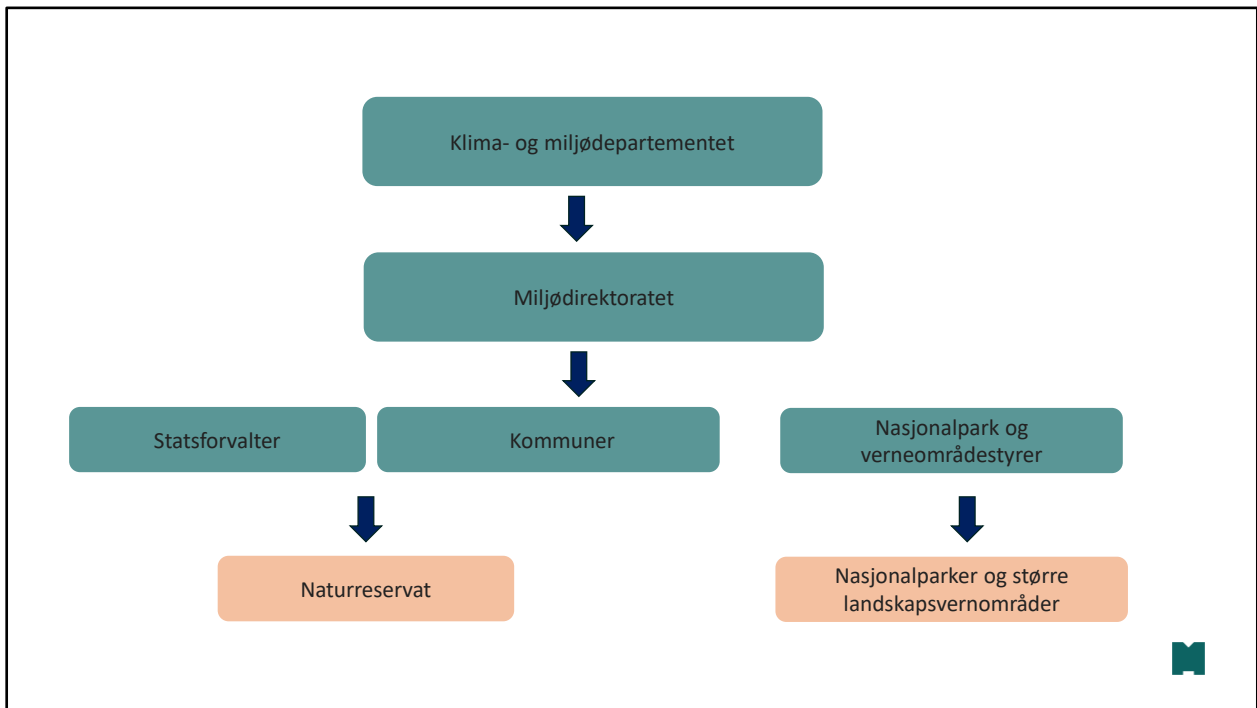
Kilde: NRK

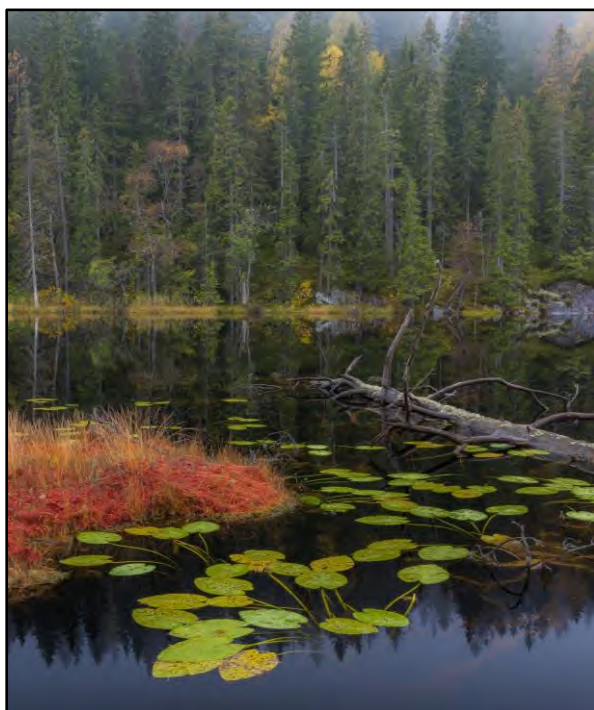
Verneområder i Norge

- 17,6 % av landarealet er vernet og vi har 3263 verneområder fordelt på 5 verneområdekategorier
- 41 nasjonalparker på fastlandet + 7 på Svalbard
- Nasjonalparkene utgjør den største delen av vernet areal og dekker mer areal enn alle de andre vernekategoriene tilsammen

Lokal forvaltning av verneområder

«Styret skal syte for ei heilskapleg samla forvaltning av verneområdet/verneområda på tvers av administrative grenser innafor ramma av naturmangfaldlova og verneforskrifta»

Prop 1 S 2009-2010

Foto: Daniel Pedersen

Status styrer/forvaltere

- 48 nasjonalpark- og verneområdestyrer
- 3 til 17 medlemmer per styre
- Over 200 kommunale/fylkeskommunale medlemmer og ca. 40 sametingsvalgte medlemmer.
- 65 forvaltere

Foto: Gunnar Kjørstad

Foto. Sindre Kolstad Valan

Styrets oppgaver

- Forvalte innen verneforskriftenes rammer
- Ivareta verneverdiene gjennom skjøtsel og besøksforvaltning
- Behandle søknader om dispensasjoner ink. klagebehandling
- Forvaltningsplan
- Følge opp ulovligheter

Vedtekter

- Formålet med vedtektene er å legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av de verneområder styret har ansvar for.
- Vedtektene skal sørge for at verneområdestyret skal kunne oppfylle formålet med vernet i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

Foto: Cecilie Lund Vestergaard

Vedtekter

- Verneområdene skal forvaltes av et verneområdestyre innenfor rammen av naturmangfoldlova og verneforskriftene for de enkelte verneområdene.
- Verneområdestyret er en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og kan forplikte seg innenfor de økonomiske rammene som styret disponerer.

Forvalters rolle

Styret/styreleder disponerer forvalters arbeidstid

Fra styrenes vedtekter:

- «Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalteren skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriftene, og følge forvaltningslovens bestemmelser.»
- «I tilfeller der styrets vedtak har et annet utfall enn forvalters tilrådning til vedtak, må styrets begrunnelse for valg av annet utfall komme frem i vedtaket.»

Foto: Tore Høyland

e

Statsforvalters rolle

- Statsforvalter i det fylket forvalteren har kontor er arbeidsgiver
- Statsforvalter dekker lønn, drifts- og reiseutgifter, husleie ++ til forvalter
- Statsforvalteren har økonomi- og arkivansvar

Foto: Marie Lier

Forvaltningsknutepunkt

- «Ei fagleg samlokalisering vil legge grunnlag for ei kunnskapsbasert forvaltning og vil bidra til utvikling av viktige kompetansemiljø i lokalsamfunna»
- «For å sikre ei kunnskapsbasert forvaltning skal forvaltaren vere ein del av – og kunne nytte – det samla kompetansemiljøet hos fylkesmannen»

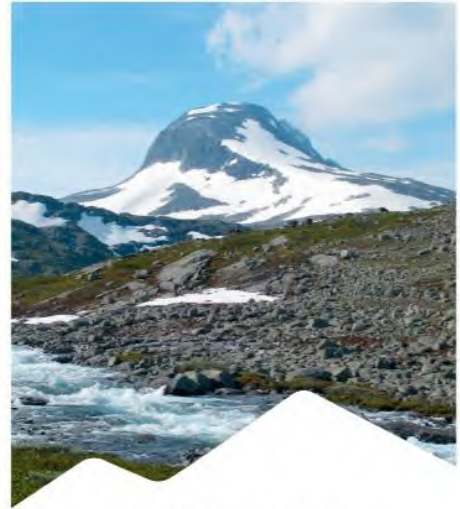
Prop. 1 S (2009-2010)

Forvaltningsplaner

- Styret har ansvar for å utarbeide forvaltningsplaner for sine verneområder
- *«Formålet med forvaltningsplanar er å unngå «tilfeldige» enkeltavgjerder som reduserer verneverdiane «bit for bit», og dei skal medverke til at forvaltningsstyresmaktene sin praksis blir føreseieleg for den enkelte brukaren.»*
- Skal godkjennes av Miljødirektoratet.

20

**Breheimen
nasjonalpark**

Publisingsnummer
078-82-0100-0-0

Forvaltningsplan for verneområda i Breheimen

Breheimen nasjonalpark, Strømfjellet landskapsvernområde,
Mjøsslytta landskapsvernområde, Høyfalden landskapsvernområde,
Mørkridsdalen landskapsvernområde, Vigdalen landskapsvernområde og
Høyrokampen naturreservat

Foto: Morten Johannesen

Rådgivende utvalg

- Styret skal oppnevne et rådgivende utvalg.
- Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området.
- Bidra til å styrke lokal forankring
- Formålet er å legge til rette for samhandling mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organer, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner, m a natur- og miljøorganisasjoner, samiske interesser der det er relevant.
- Minst årlige dialogmøter

Administrativt kontaktutvalg

- Styrene bør oppnevne administrativt kontaktutvalg.
- Skal sikre at forvaltningen av verneområdene blir godt integrert i, og samordnet med den kommunale forvaltningen
- Bidra til kunnskap om forvaltningen i kommuneadministrasjonen
- Bidra til lokalkunnskap i forvalters innstillinger
- Bør ha representanter fra administrativt nivå i kommunene
- Representanter fra administrativt nivå i fylkeskommunene bør/kan delta

Foto: Morten Johannesen

Økonomi

- Poster som styrene kan søke om midler på

Nasjonalpark-
og verneområdestyrer

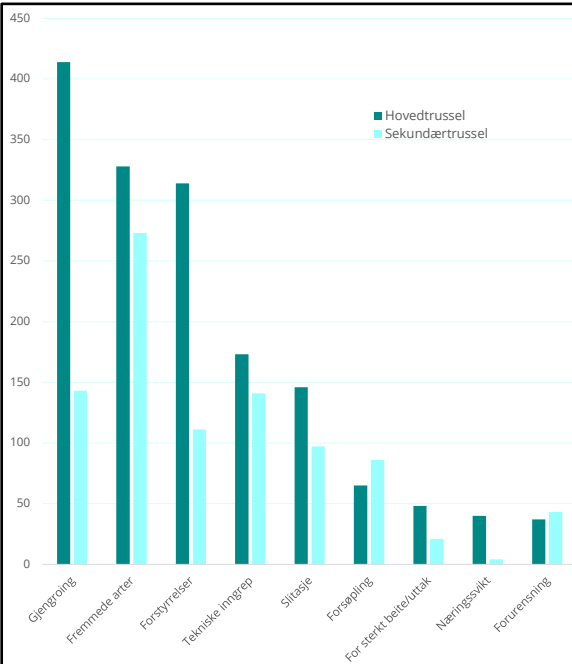
Post 1420.21 Driftsutgifter

- Skal dekke utgiftene til styret slik som reise og møtegodtgjørelse.
- Utgifter til forvalter dekkes over Statsforvalterens budsjett (kap. 0525).
- For 2024 har vi ca. 20 millioner i budsjett til drift av alle 48 styrene + forvaltningsplaner, besøksstrategier, kartlegging mm.
- Nytt i 2024: Grunnstøtte drift til styrene. Total pott på 4 millioner fordelt på alle styrer.
- Retningslinjer for møtegodtgjørelse

Foto. Nasjonalparkstyre.no

Post 1420.31 Tiltak i verneområder

- Overordnet mål å ivareta og **forbedre** verneformål og verneverdier
- Fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde
- Prioriteres til tiltak som virker avbøtende på negativ påvirkning
- Budsjetttramme på ca. 43 millioner i 2024.

Figur: Statistikk fra Naturbase. Trusselbilde meldt inn fra forvaltningsmyndighet.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Annet med relevans for styrene

Nasjonalparkstyret
for Femundsmarka
og Gutulia

Velg et annet styre | norgesnasjonalparker.no |

Styret

Søknader

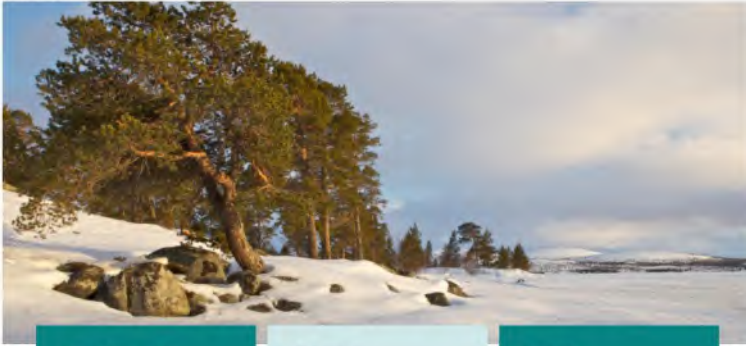
Verneområder

Kart

Publikasjoner

Kontakt

Foto: Naturcentrum AB

Metedokumenter

Søknader

Kontakt

www.nasjonalparkstyre.no

Naturoppdrag

- Nytt digitalt verktøy
- Bidrar til bedre samhandling mellom forvaltningsmyndighet og oppsyn.
- Gir god oversikt over aktiviteten i verneområdene.
- Brukes i bestillingsdialogen med SNO.

Norges
nasjonalparker

